

Whistleblowing-toiminnan valtuutetut henkilöt

110/00.01.03/2022

Kunnanhallitus 7.2.2022 § 34

Valmistelija: hankinta- ja kehittämispäällikkö Jarmo Pasanen, puh. 0400 806 014

Direktiivi (EU) 2019/1937 unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta (ns. whistleblowing direktiivi) velvoittaa organisaatioita, joissa on vähintään 50 työntekijää tai kunnat, joissa on enemmän kuin 10.000 asukasta, perustamaan järjestelmän, jonka kautta voidaan ilmoittaa rikkomuksista unionin oikeutta kohtaan. Direktiivin 9 artikla määrittelee ilmoitusten jättämiseen tarkoitettujen kanavien sisältämät menettelyt.

Direktiivillä on vahvistettu säännöt ja menettelyt, joilla suojellaan ”väärinkäytösten ilmoittajia”, eli henkilöitä, jotka ilmoittavat tiedoista, jotka he ovat saaneet työnsä yhteydessä rikkomuksista, jotka kohdistuvat EU:n lainsäädäntöön. Rikkomuksiin voi sisältyä sekä laittomia tekoja tai laiminlyöntejä että väärinkäytöksiä. Direktiivi kattaa ilmoitukset mm. seuraavissa tapauksissa:

- julkiset hankinnat
- rahoituspalvelut, -tuotteet ja -markkinat sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäiseminen
- tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus
- liikenneturvallisuus rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteen aloilla
- ympäristönsuojelu, jätehuollosta kemikaaleihin
- säteilyturva ja ydinturvallisuus
- elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus, eläinten terveys ja hyvinvointi
- kansanterveys, mukaan lukien potilaiden oikeudet ja tupakkaa koskeva valvonta
 - kuluttajansuoja
- yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus
- EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuvat rikkomiset,
- sisämarkkinoihin liittyvät rikkomiset, mukaan lukien EU:n kilpailusääntöihin ja valtiontukisääntöihin kohdistuvat rikkomiset sekä yhteisöverosääntöjen rikkomiset.

Ilmoittajia tulee suojella kaikenlaisilta vastatoimilta, kuten irtisanomiselta, alempiin tehtäviin siirtämiseltä, pelottelulta ja mustalle listalle asettamiselta. Ilmoittajilla tulee olla saatavilla tukitoimenpiteitä, kuten tiedotusta ja neuvontaa sekä tarvittaessa oikeusapua.

Laukaan kunta on hankkinut käyttöönsä järjestelmän, joka täyttää direktiivin vaatimukset ilmoittavan henkilön yksityisyyden suojaamisesta ja tietoihin pääsyn rajoittamisesta vain valtuutettuihin henkilöihin (talous- ja henkilöstöjohtajan viranhaltijapäätös 9 § 29.11.2021).

Ilmoitusten käsittelemiseksi kunnan tulee nimetä valtuutetut henkilöt, joiden sallitaan vastaanottaa ilmoituksia, tutkia niitä ja päättää jatkotoimista ilmoitusten perusteella.

Direktiivi olisi tullut sisällyttää kansalliseen lainsäädäntöön

17.12.2021 mennessä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle helmikuussa 2022.

Ilmoitusten käsittelyprosessi:

Ilmoituskanavan perustaminen

- käsitellään ilmoituskanavan perustaminen yhteistyöryhmässä (8. art. 1 kohta, käsitelty yhteistyöryhmässä 3.2.2.2022)
- kunnanhallitus nimeää ilmoitusten käsittelyyn valtuutetut henkilöt (hallintosääntö 6 §, sisäinen valvonta ja riskienhallinta)
- perustetaan ilmoituskanava (8. art. 1 kohta)
- valtuutetut henkilöt perehtyvät tehtäväänsä

Ilmoitusprosessi

- henkilö jättää ilmiantoilmoituksen
- ilmoittajalle lähetetään automaattisesti vastaanottokuittaus (järjestelmä lähettää)
- järjestelmä informoi ilmoitusten vastaanottoon valtuutettua henkilöä/ henkilöitä
- valtuutettu / valtuutetut henkilöt tutkivat ilmoituksen ja pyytävät tarvittaessa lisätietoja ilmoittajalta
- mikäli ilmoitus johtaa jatkotoimenpiteisiin, aloitetaan jatkotoimenpiteet, jatkotoimenpiteet riippuvat asian luonteesta
- ilmoittajalle on annettava palaute kolmen kuukauden sisällä toimenpiteistä, joihin on ilmoituksen johdosta ryhdytty, mikäli ilmoitus ei johda toimenpiteisiin on siitäkin informoitava ilmoittajaa.

Ilmoituskanava on tarkoitus ottaa käyttöön, kun kansallinen lainsäädäntö valmistuu. Käyttöön otossa huomioidaan mahdolliset muutokset direktiivin vaatimuksiin.

Ehdotus

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus nimeää whistleblowing-toimintaan valtuutetuiksi henkilöiksi talous- ja henkilöstöjohtajan, hankinta- ja kehittämisspäällikön sekä henkilöstön edustajan.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan päätösehdotuksen ja henkilöstön edustajaksi valittiin yksimielisesti Markku Jaakkola.

Kunnanhallitus 09.10.2023 § 246
778/00.03.01/2023

Esittelijä

Kunnanjohtaja Linda Leinonen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää muuttaa aikasempaa päätöstään ja hankinta- ja kehittämisspäällikön tilalle nimitetään kunnan tietosuojavastaava.

Päätös

Kunnanjohtajan esitys hyväksyttiin.